

Miuncheno lietuvių bendruomenė švenčia 80-metį

Spalio 5 d. Miuncheno lietuvių bendruomenė (MLB) Leiden Christi (Kristaus kančios) bažnyčioje, Miunchene atšventė savo veiklos 80-ies metų jubiliejų. Programa buvo įvairi, kaip ir pati bendruomenė.

Vitalijus Kryževičius, Miuncheno lietuvių bendruomenės valdybos pirmininkas

Istorinės ištakos

MLB istorija prasidėjo sunkiais metais po Antrojo pasaulinio karo. 1944 metų spalio 29 dieną Spatenhause Miunchene susirinko lietuviai iš visos Bavarijos. Į šį susirinkimą atvyko apie 130 žmonių iš 21 vietovės, dauguma jų – iš paties Miuncheno. Ši data tapo lemiamu momentu, žyminčiu Bavarijos lietuvių sąjungos įkūrimą. Tai buvo pagrindas, ant kurio statyta dabartinė bendruomenė. Pirmuoju sąjungos pirmininku buvo išrinktas dr. Vytautas Bieliauskas. Ši sąjunga buvo ta ištaka, iš kurios 1946-aisiais metais išsivystė Lietuvių Tremtinių Bendruomenė (LTB), o 1950 m. – Vokietijos Lietuvių Bendruomenė (VLB).

vyko pamaldos, organizuojami mažesni susitikimai ir minėjimai.

Vėlykų bobutė vaikų darželyje Freimane 1947 m.

Bendruomenės klestėjimo laikotarpis

Po 1953-ųjų Miunchene lietuvių kultūrinis gyvenimas klestėjo. Mieste veikė vaikų darželiai, pradžios mokyklos ir dvi gimnazijos. Susibūrė chorai, tautinių šokių grupės, buvo leidžiami penki žurnalai, išleistos 48 knygos. Lietuviai rengė savo minėjimus miesto prestižinėse vietose, tokiose kaip rotušė, universitetas, Bayerischer Hof viešbutis ir Sophiensaal. Menines programas ruošė žymūs lietuvių menininkai, tarp jų Kauno ir Vilniaus operos solistai, taip pat Čiurlionio ansamblis.

Kalėdos 1961 m., nuotraukoje – dr. J. Aviza, kunigas J. Tautkevičius

1955-aisiais buvo suorganizuota turtinga biblioteka, o 1956-aisias surengtas lituanistinis jaunimo seminaras. Miunchene nuolat studijavo bent tuzinas lietuvių studentų, o kartais čia rezidavo ir Vokietijos lietuvių studentų sąjungos bei ateitininkų sąjungos valdybos.

Miunchenas taip pat buvo svarbus lietuvių radijo transliacijų centras. Nuo 1952 m. čia veikė Amerikos balso lietuvių skyrius, o vėliau – iki jos perkėlimo į Pragę – Free Europe radijo lietuvių laidos redakcija. Čia veikė ELTOS draugijos valdyba, BALFo (Bendras Amerikos lietuvių fondas) įgaliotinis, o nuo 1968 m. – Vokietijos lietuvių katalikų sielovados direktorius prelatas dr. Jonas Aviža.

Lietuviai studentai Miunchene, 1962 m. vasario 16 d. minėjime

Tie pirmieji metai po Antrojo pasaulinio karo buvo kupini sunkumų ir išbandymų. Lietuviai, kurie buvo priversti bėgti iš savo tėvynės dėl sovietinės okupacijos, čia, Vokietijoje, susidūrė su būtinybe iš naujo kurti gyvenimą. Tačiau nepaisant sudėtingų sąlygų, tautiečiai surado stiprybės ne tik susivienyti, bet ir išsaugoti savo kultūrą ir tapatybę. Šis susitelkimas tapo pagrindu Miuncheno lietuvių bendruomenei, kuri per aštuonis dešimtmečius tapo viena aktyviausių ir stipriausių lietuviškų bendruomenių Vokietijoje.

„Vargo mokyklos“ įkūrimas

Vargo mokyklos
mokytojai Sofija ir
Juozas Laukaičiai

Vienas iš išskirtinių bendruomenės pastangų pavyzdžių buvo „Vargo mokyklos“ įkūrimas 1952 metais. Jos įkūrėja buvo A. Grinienė, kurią Miunchene visi vadino „Ponyte“. Ši mokykla buvo ne tik švietimo vieta, bet ir kultūros centras, simbolizuojantis lietuvių ryžtą išlaikyti savo šaknis. Kai kurie bendruomenės nariai vis dar prisimena laikus, kai „Vargo mokykloje“ mokėsi ne tik lietuvių kalbos, bet ir istorijos, tradicijų, vertybių. Čia buvo ugdomas tautiškumas, o vaikai, užaugę šioje mokykloje, ir šiandien nešioja jos palikimą savo širdyse.

„Vargo mokykla“ tapo neatsiejama Miuncheno lietuvių gyvenimo dalimi, o jos tradicijas tęsia ir šiandieninės jaunimo kartos. Šiandien Miuncheno lituanistinė mokykla yra didžiausia Vokietijoje, ją lanko bene 70 įvairaus amžiaus mokinių.

Tokia sudėtinga, ryški ir gyvybinga bendruomenės istorija leido jai organizuoti 80-ojo jubiliejaus šventę pakankamai išradingai. Šventė praėjo sėkmingai ir tapo įsimintinu įvykiu ne tik ilgamečiams bendruomenės nariams, bet ir tiems, kurie prie bendruomenės prisijungė visai nesenai.

Jubiliejus buvo ne tik puiki proga pasidžiaugti nuveiktais darbais, bet ir pasidalinti bendrystės dvasia, kurioje kiekvienas yra svarbus. Tai buvo diena, kai visi kartu susibūrė paminėti bendruomenės nueito kelio ir pasisemti jėgų tolimesnei kelionei.

Vargo mokyklos mokiniai su mokytojais

Šventinės programos aidai

J. Vyšniauskaitė-Baron vaikystėje
Vokietijoje

Šventė prasidėjo parodos „Lietuviški keliai: kelionė per 80 metų“ atidarymu. Su

jos virtualiu variantu galite susipažinti [čia](#). Tai laiko juosta, vizualiai parodanti bendruomenės kaitą ir virsmą. Kaip sako ilgametė bendruomenės narė J. Vyšniauskaitė-Baron: „Man nuotraukų albumas yra mano atsiminimų lobis, juk aš su lietuviais užaugau, su lietuviais bendravau, nemokėjau kitaip“ . Parodai buvo panaudotos ir jos asmeninio archyvo nuotraukos.

Toliau jubiliejaus šventė tęsėsi Šv.Mišiomis, kurias aukojo arkivyskupas Lionginas Virbalas SJ iš Lietuvos, asistuojant būriui kitų kunigų. Šv. Mišių pabaigoje kunigui dr. G. Birk'ui už nuopelnus lietuvių sielovadai, Lietuvos arkivyskupas įteikė Popiežiaus Pranciškaus apaštalinį palaiminimą. Dr. G. Birk'ui tai buvo netikėta, itin maloni ir jaudinanti akimirka. Beje, šis kunigas, beveik nekalbantis lietuviškai, jau virš 20 metų veda pamaldas lietuviškai. Bendruomenėje jis itin gerbiamas ir mylimas.

Himnai skambant vargonams

Šventinę dalį kruopščiai suplanavę lietuvaičiai siekė, kad kiekvienas dalyvis rastų ką nors artimo savo širdžiai. Po Šv. Mišių šventę tęsė MLB valdybos pirmininkas V. Kryževičius, taręs sveikinimo žodį, kuriame išreiškė džiaugsmą matydamas visus susirinkusius, apžvelgė bendruomenės istoriją, dabartį ir ateitį. Po šiltų sveikinimų, skambant iškilmingai vargonų muzikai, visi svečiai buvo pakviesti kartu sugiedoti Lietuvos ir Vokietijos himnus – tai buvo jaudinantis momentas, kuris suvienijo mus visus.

Bendruomenės jubiliejų lietuviai paminėjo Kristaus kančios bažnyčioje Miunchene | R. Purtulio nuotr.

Po himnų sekė garbingų svečių sveikinimai – tiek gyvai sakomi, tiek ir perduoti vaizdo formatu. Renginio globėjų vaizdo sveikinimai pradėjo oficialiąją dalį: pirmiausia pasveikino LR Švietimo, mokslo ir sporto ministrė Radvilė Morkūnaitė-Mikulėnienė, o po jos sekė Europos Sąjungos Parlamento narės dr. Marie-Agnes Strack-Zimmermann sveikinimo žodis. Šie sveikinimai buvo įkvepiantys ir šilti, pabrėžiantys mūsų bendruomenės svarbą.

Toliau vaizdo sveikinimus perdavė ir LR ministrė pirmininkė Ingrida Šimonytė, kuri savo žodžiais sugebėjo perteikti nuoširdų ryšį su užsienio lietuviais, o Lietuvos Respublikos Seimo pirmininkė Viktorija Čmilytė-Nielsen užbaigė šią vaizdo linkėjimų seriją, išreikšdama pagarbą mūsų bendruomenei.

Šventėje dalyvavusi Globalios Lietuvos departamento direktoriaus pavaduotoja Gitana Skripkaitė perskaitė LR užsienio reikalų ministro sveikinimo kalbą. O toliau visi galėjo susipažinti ir išgirsti naująjį ambasadorių Vokietijoje Giedrių Puodžiūną, kurio sveikinimo kalba sujaudino ne vieną.

Po ambasadoriaus kalbos, Lietuvos Respublikos Seimo narė, Pasaulio lietuvių bendruomenės komisijos pirmininkė Dalia Asanavičiūtė pasidalijo savo sveikinimu ir įteikė dovanas. Ji pasveikino ne tik bendruomenę su šiuo svarbiu jubiliejumi, bet ir Miuncheno lituanistinės mokyklos mokytojas su Mokytojų diena, pabrėždama jų svarbą indėlį į lietuviškumo išsaugojimą.

Šventėje taip pat dalyvavo ir Vokietijos lietuvių bendruomenės (VLB) valdybos pirmininkas Augustas Šernius, kurio linkėjimai buvo itin šilti ir nuoširdūs.

Toliau sekė Pasaulio Lietuvių Bendruomenės (PLB) pirmininkės Dalios Henke sveikinimas, kurį perskaitė PLB valdybos narė, Miuncheno lietuvė Irma Petraitytė-Lukšienė.

Sveikinimų dalį užbaigė LR Ekonomikos ir inovacijų ministrės Aušrinės Armonaitės sveikinimas, kurį perdavė ekonomikos atašė Vokietijoje Lina

Gudelionytė-Gylienė. Kiekvienas šių sveikinimų buvo nuoširdus, šiltas ir labai reikšmingas – jie leido dalyviams suprasti, kad jie yra svarbi ir matoma pasaulinės lietuvių bendruomenės dalis.

Po garbingų svečių kalbų, bendruomenę sveikino Miuncheno lituanistinės mokyklos auklėtiniai su mokytojomis. Jų nuoširdus pasirodymas buvo jautrus – vaikai savo dainomis ir poezija sukūrė ypatingą atmosferą, primindami visiems, kad ateitis yra jaunųjų rankose ir kad bendruomenės dvasia perduodama iš kartos į kartą.

Koncertinė jubiliejinio renginio dalis

Žinoma, oficialiosios dalies kulminacija buvo svečių iš Lietuvos muzikinis pasirodymas. Visų ausis ir sielą džiugino vargonų muzika, kurią atliko prof. Renata Marcinkutė-Lesieur. Sopranistė Vismantė Vasaitytė pavergė visų širdis, o žymi kanklininkė Žemyna Trinkūnaitė užbūrė savo subtiliu grojimu. Kaip po koncerto pasidalino šventės dalyvis C. Kress: „Mano suole visi nubraukė ašarą, kartu ir aš“.

Viešnios, kurios savo pasirodymui atsisakė honoraro, įtraukė visus į savo muzikinį pasaulį ir sugebėjo sukurti neapsakomą bendrumo jausmą. Tai buvo akimirkos, kai muzika suvienijo visus, priversdama pamiršti kasdienius rūpesčius ir tiesiog mėgautis švente. Bendruomenė nori išstarti didžiulį ir nuoširdų ačiū šioms atlikėjoms

už jų atsidavimą ir šilumą.

Po muzikinės dalies buvo įteiktos Vokietijos lietuvių bendruomenės (VLB) padėkos ilgamečiams ir aktyviems bendruomenės nariams E. ir S. Nickams, R. ir M. Dillmann'ams ir R. Purtuliui už jų indėlį į lietuviškų tradicijų puoselėjimą, bendruomeniškumo stiprinimą ir nuolatinę pagalbą. Tai buvo nuoširdi padėka tiems, kurių pasiaukojimas ir nesavanaudiškas darbas padėjo išlaikyti bendruomenę stiprią.

Oficialiąją dalį užbaigė trumpas priėmimas bažnyčios vestibulyje, kur susirinkusieji dalijosi išpūdžiais, mezgė naujas pažintis ir aptarė tolimesnius planus. Atmosfera buvo kupina bendrystės, o pokalbiai – šilti ir nuoširdūs.

Pasibaigus priėmimui, visi sugužėjo į Leiden Christi parapijos namus, kur visų laukė tradicinė lietuviška vakarienė su gardžiais barščiais ir bulvių plokštainiu. Virtuvėje „pagrindiniu smuiku grojusi“ J. Aidukonienė prasitarė, kad nerimas ir baimė, ar viskas pavyks ir ar viskas vyks be trikdžių buvo bereikalingas, kai žmonės dėkojo už gardžią vakarienę. Vakarienė

buvo puiki proga ne tik pasimėgauti lietuvišku maistu, bet ir pratęsti nuoširdžius pokalbius.

Vakaro programa tęsėsi Blutenburg'o pilies ansambliui priklausančioje Zehentstadel Obermenzing salėje. Ten bendruomenės nariai ir svečiai susirinko į dokumentinio filmo „Laiko gija: Miuncheno lietuvių bendruomenės 80-ies metų kelionė“ peržiūrą. Šis filmas atskleidė bendruomenės nueitą kelią ir parodė, kiek daug nuveikta kartu. Po filmo peržiūros vakaras tęsėsi muzikinėmis folkloro grupės „Ratilai“ melodijomis. Dainos, šokiai ir liaudies muzikos garsai sukūrė džiaugsmingą atmosferą – visi šoko ir dainavo iš širdies, o vakaro nuotaika buvo tikrai ypatinga.

Bendruomenė reiškia padėką prisidėjusiems

Svečiai nuoširdžiai dėkojo bendruomenei už nuostabią šventę ir linkėjo jėgų bei ryžto ateities darbams. Jėgų ir energijos tikrai netrūko – ne tik Miuncheno lietuvių bendruomenės (MLB) valdybai, bet ir būriui savanorių, kurių pastangos buvo neįkainojamos. Bendruomenė nuoširdžiai dėkoja R. Purtuliui, R. Kaiser, M. Eidukonytei-Daher, J. Aidukonienei, D. Zavistauskaitei, G. Purtulis, V. Briliuvienei, M. Engel, W. Gambeck, V. Schmidt, M. Zaksaitei, K. Domeikienei, V. Kazakevičienei, D. Dubatauskienei, A. Ramančauskaitei, R. ir Z. Schneideriams, A. Hermann ir V. Hermann J. Benikienei, J. Vyšniaukaitei-Baron ir daugeliui kitų, kurie prisidėjo prie šios šventės organizavimo. Visiems Jiems nuoširdus ačiū bendruomenės vardu!

Taip pat bendruomenė dėkoja arkivyskupui L. Virbalui SJ, LR Užsienio reikalų ministerijai ir jos Globalios Lietuvos departamentui, Miuncheno ir Freisingo arkivyskupijai, ypač monsinjorui dr. A. Hoffmann'ui, dr. V. Grigučiui, Seimo narei D. Asanavičiūtei, LR ambasadoriui Vokietijoje G. Puodžiūnui, generaliniam konsulatui Miunchene. Jų palaikymas ir indėlis padarė šią šventę įsimintiną ir ypatingą.

Nuotraukos iš asmeninių J. Baron, O. Bartusevičienės, R. Schneider ir A. Hermann archyvų, spalio 5 d. renginio nuotraukų autorius – R. Purtulis.

Projektas „Pasaulio Lietuva.“

Jei norėtumėte publikuoti straipsnį prašome nekeisti straipsnio pavadinimo, nurodyti informacijos šaltinį, autorių ir projekto pavadinimą.